



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Svmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum**

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

**Thomas <von Aquin, Heiliger>**

**Romae, 1619**

Vtrum raptus pertineat ad vim cognoscitiuam, an ad appetitiuam? 2

**urn:nbn:de:hbz:466:1-38803**

*Utrum raptus magis pertineat ad vim cognosciti-  
uam, quam ad vim appetitiuam?*

**A**D secundum sic proceditur. Videtur, quod ra-  
ptus magis pertineat ad vim appetitiuam, quam  
ad vim cognoscitiuam. Dicit enim Dionys. 4. cap. de  
Diuin. nom. \* Est autem ecstasim faciens diuinus a-  
mor. Sed amor pertinet ad vim appetitiuam. Ergo &  
ecstasis siue raptus.

*c. 4 de di  
ui no p.  
1. non re  
motè an-  
te fr.  
li. 2. c. 2.  
cir. med.*

¶ 2. Præterea, Gregor. dicit in 2. Dialog. quod  
ille qui porcos paut, vagatione mentis & immunditiæ  
sub semetipso cecidit: Petrus verò, quem angelus sol-  
uit, eiusq; mentem in ecstasi rapuit, non extra se  
quidem, sed supra semetipsum fuit. Sed ille filius pro-  
digis per affectum in inferiora dilapsus est. Ergo  
etiam & illi qui rapiuntur in superiora, per affectum  
hoc patiuntur.

¶ 3. Præterea, Super illud Psal. 30. In te Domine  
speraui, non confundar in æternum, dicit glos. \* in ex-  
positione tituli, Ecstasis Græcè, Latine dicitur exces-  
sus mentis: quæ fit duobus modis, vel pauore terre-  
norum, vel mente rapta ad superna & inferiorum ob-  
iura. Sed pavor terrenorum ad affectum pertinet. Er-  
go etiam raptus mentis ad superna, qui ex opposito  
ponitur, pertinet ad affectum.

*Est gl. or.  
ex Aug.  
Psal. 30. in  
prin. illi<sup>9</sup>  
som 8.*

Sed contra est, quod super illud Psal. 115. Ego  
dixi in excessu meo, omnis homo mendax, dicit glos. \*  
Dicitur hic ecstasis, cum mens non pauore alienatur,  
sed aliqua inspiratione reuelationis sursum assumitur.  
Sed reuelatio pertinet ad vim intellectiuam. Ergo  
ecstasis siue raptus.

*Ibid.*

**R**ESPONDEO dicendum, quod de raptu du-  
pliciter loqui possumus. Vno modo quantum ad id in  
quod aliquis rapitur. Et sic proprie loquendo, rap-  
tus non potest pertinere ad vim appetitiuam, sed so-  
lum ad cognoscitiuam. Dicitur est \* enim, quod rap-  
tus est præter propriam inclinationem eius quod rap-  
tur. Ipse autem motus appetitiuæ virtutis est quæ-  
dam

*ar. præc.*



dam inclinatio ad bonum appetibile. Unde proprie loquendo, ex hoc quod homo appetit aliquid, non rapitur, sed per se mouetur. Alio modo potest considerari raptus quantum ad suam causam: & sic potest habere causam ex parte appetitiue virtutis. Ex hoc enim ipso quod appetitus ad aliquid vehementer afficitur, potest contingere, quod ex violentia affectus homo ab omnibus alijs alienetur. Habet etiam effectum in appetitiua virtute, cum scilicet aliquis deturatur in his ad quæ rapitur. Unde & Apostolus dixit se raptum non solum ad tertium cælum, quod pertinet ad contemplationem intellectus: sed etiam in paradysum, quod pertinet ad affectum.

Ad primum ergo dicendum, quod raptus additur quid supra ecstasim. Nam ecstatis importat simpliciter excessum à seipso, secundum quem scilicet aliquid extra suam ordinationem ponitur. Sed raptus supra hoc addit violentiam quamdam. Potest igitur ecstasis ad vim appetitiuam pertinere: pura cum alius appetitus tendit in ea quæ extra ipsum sunt. Et secundum hoc Dionysius dicit\*, quod diuinus amor facit ecstasim, in quantum scilicet facit appetitum hominis tendere in res amatas. Unde postea subdit\*, quod etiam ipse Deus, qui est omnium causa, per abundantiam amatoriæ bonitatis extra seipsum fit per dependentiam ad omnia existentia. Quamuis etiam preesse hoc diceretur de raptu, non designaretur quod amor esset causa raptus.

Ad secundum dicendum, quod in homine est duplex appetitus, scilicet intellectiuis, qui dicitur voluntas; & sensitius, qui dicitur sensualitas. Est autem proprium homini, ut appetitus inferior subiectus appetitui superiori: & superior moueat inferiorem. Dupliciter ergo homo secundum appetitum potest fieri extra seipsum. Vno modo, quando appetitus intellectiuis totaliter in diuina tendit, prætermissis his in quæ inclinatur appetitus sensitius. Et sic Dionysius dicit\* in 4. de Diuin. nom. quod Paulus ex virtute illius

*Loco cit.  
in arg.*

*Eod. loco.*

*cit. s. c. 4.*

ni amoris ecstasim faciente, dicit, Viuo ego, iam non ego; viuit verò in me Christus. Alio modo, quando pratermissis appetitu superiori, homo totaliter fertur in ea quæ pertinent ad appetitum inferiorem: & sic ille qui porcos pauit, sub semetipso cecidit. Et iste excessus, vel ecstasis, plus appropinquat ad rationem raptus, quam primus: quia scilicet appetitus superior est magis homini proprius. Vnde quando homo ex violentia appetitus inferioris abstrahitur à motu appetitus superioris, magis abstrahitur ab eo quod est sibi proprium. Quia tamen non est ibi violentia, eo quod voluntas potest resistere passioni, deficit à vera ratione raptus, nisi fortè tam vehemens passio sit, quod vium rationis totaliter tollat: sicut contingit in his qui propter vehementiam iræ, vel amoris insanunt. Considerandum tamen quodd vterque excessus secundum appetitum existens, potest causare excessum cognoscitiuæ virtutis, vel quia mens ad quædam intelligibilia rapiatur alienata à sensibus, vel quia rapiatur ad aliquam imaginariam visionem, seu phantasticam apparitionem.

Ad tertium dicendum, quod sicut amor est motus appetitus respectu boni, ita timor est motus appetitus respectu mali. Vnde eadem ratione ex vtroque potest causari excessus mentis: præsertim cum timor ex amore causetur, sicut Augustinus dicit 14. \* de Civitate Dei.

c. 7. c. 8.  
10. 5.

ARTIC. III.

*Utrum Paulus in raptu viderit Dei essentiam?*

836

De tertium sic proceditur. Videtur, quod Paulus in raptu non viderit Dei essentiam. Sicut enim de Paulo legitur, quod est raptus vsque ad tertiam cælum: ita & de Petro legitur Act. 10. quod cecidit super eum mentis excessus. Sed Petrus in suo excessu non vidit Dei essentiam, sed quamdam imaginariam visionem. Ergo videtur, quod nec Paulus Dei essentiam viderit.

Veri. q.  
10 a 11.  
cor. et ad  
1. Et 9.  
17. ar 2.  
Et 2. Co-  
rint. 12.  
16. a. 60. 4

¶ 2 Præterea, Visio Dei facit hominem beatum, Sed